

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia tarkastellaan teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu noin 3500 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Tässä kevään 2005 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa ja sukupolvenvaihdoksia sekä yrittäjien näkemyksiä yhteisö- ja pääomaverouudistuksen vaikutuksista. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät tästä raportista.

Helsingissä 31.3.2005

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Pohjois-Karjalan ja koko maan yritykset.....	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19
12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta.....	22

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana niin Pohjois-Karjalassa kuin koko maassa. Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä noin kaksi viidestä (42%) ennakoivat suhdannenäkymien paranevan ja noin joka kahdeksas (13%) arvioi suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat hieman heikompaa tasoa kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Viime syksyn tilanteeseen verrattuna ovat Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät hieman parantuneet. Koko maassa pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat samalla tasolla kuin syksyllä 2004.

Koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Tuotekehityspanostusten suhteen ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Sen sijaan liikevaihdon, yrityksen kannattavuuden sekä vakavaraisuuden osalta ovat alueen suhdannenäkymät heikommät kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Tuotantokustannusten kasvua ennakoivat saldoluvun mukaan suurempi osuus Pohjois-Karjalan kuin koko maan pk-yrityksistä. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella heikompi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pohjois-Karjalassa paremmat kuin syksyllä 2004. Valtakunnallisesti henkilökunnan määrän muutos on pysynyt syksystä 2004 lähes samalla tasolla.

Pohjois-Karjalassa pk-yritysten kehittämisen suurimpana esteenä on kireä kilpailutilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat yleinen suhdanne- /maailmantilanne, työn sivukulut, ammattitaitoisen työvoiman saatavuus sekä toimitilat. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 6 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 1 prosentilla, rahoituksen hinta 3 prosentilla ja vakuuksien puute 1 prosentilla pk-yrityksistä. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen yhtä suureksi kehittämisen esteeksi kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13 prosenttia ja Pohjois-Karjalan pk-yritykset 18,8 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Pohjois-Karjalan pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin, rakennuksiin sekä mainontaan ja markkinointiin. Erityisesti rakennuksiin aiotaan alueella investoida enemmän kuin koko maassa keskimäärin.

Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä 29 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen vuoden aikana. Koko maan pk-yritysten keskuudessa ulkopuolista rahoitusta on hankkinut niin ikään 29 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset ovat hankkineet rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin sekä käyttöpääomaksi. Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä 96 prosenttia on hankkinut ulkopuolisen rahoituksen pankista ja 5 prosenttia Finnverasta

Alueella toimivista pk-yrityksistä 35 prosenttia tarvitsee ulkopuolista rahoitusta yrityksen kasvua varten. Koko maassa vastaava luku on 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta Pohjois-Karjalan pk-yritykset aikovat hankkia yleisimmin pankista (63%) ja Finnverasta (44%). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa joka viides yritys Pohjois-Karjalassa ja niin ikään joka viides yritys koko maassa.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta maaliskuussa 2005.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3475 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 21.1.-4.3.2005. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Pohjois-Karjalan osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Jarkko Soikkeli ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).**
- 2) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% \Rightarrow saldoluku = + 30%**

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoä käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

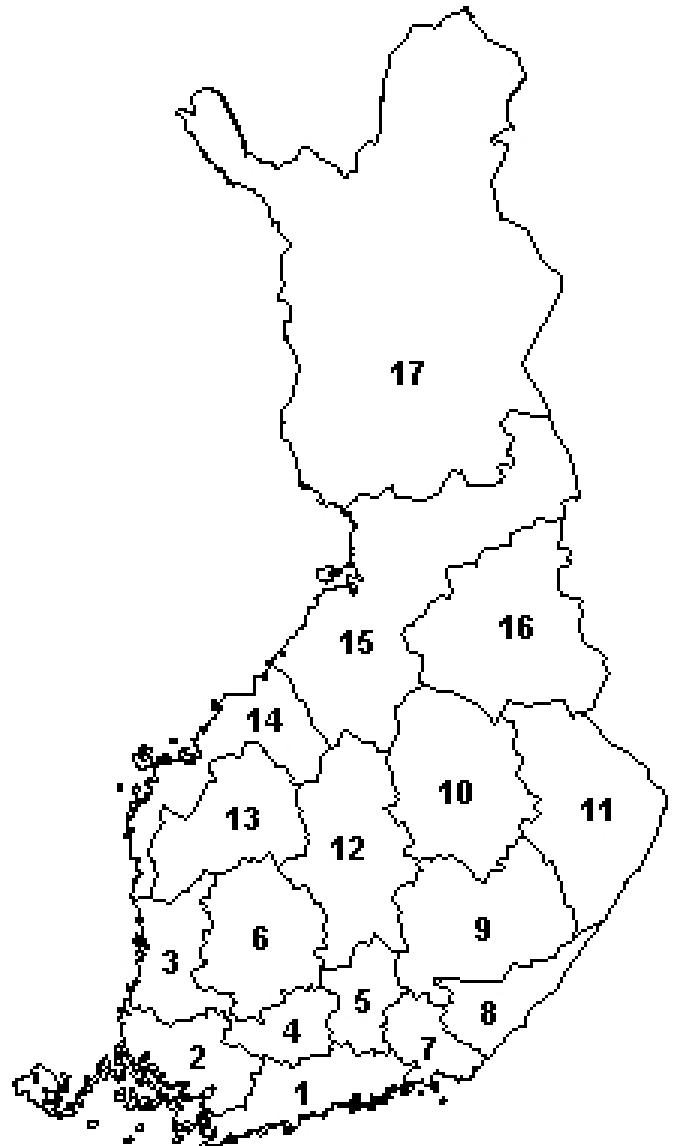
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 1/2005
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	POHJOIS-KARJALA	136	100%
POHJOIS-KARJALA	Outokumpu	26	19%
	Joensuu	30	22%
	Ilomantsi	20	15%
	Keski-Karjala	25	18%
	Pielisen-Karjala	35	26%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	26	19%
	Rakentaminen (TOL: 45)	25	18%
	Kauppa (TOL: 50-52)	33	24%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	52	38%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	87	64%
	5 - 9 henkilöä	30	22%
	10 - 19 henkilöä	11	8%
	20 - 49 henkilöä	5	4%
	50 + henkilöä	3	2%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2004	Alle 0,20 milj. euroa	48	35%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	25	18%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	25	18%
	1,50 + milj. euroa	18	13%
	Ei vastausta	20	15%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	7	5%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	62	46%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	42	31%
	Ei kasvutavoitteita	23	17%
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	2	1%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	110	81%
	Kyllä	26	19%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	89	65%
	1996 - 2000	24	18%
	2001 - 2005	23	17%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	99	73%
	Palkattu toimitusjohtaja	18	13%
	Muut	19	14%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

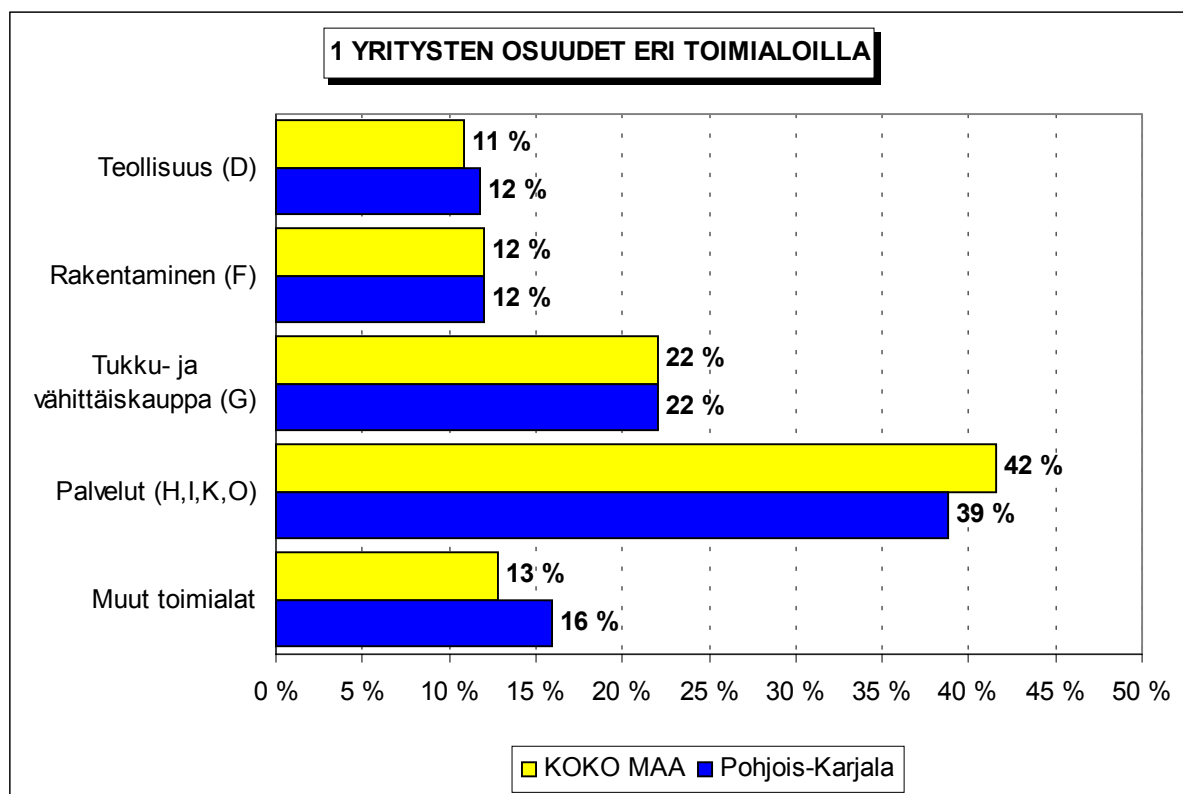

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Pohjois-Karjalan ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2003 noin 228400 yritystä. Näistä yrityksistä 6300¹ toimi Pohjois-Karjalassa. Pohjois-Karjalassa on palvelualojen yrityksiä suhteellisesti vähemmän kuin koko maassa keskimäärin. Teollisuudessa, rakennusalalla ja tukku- ja vähittäiskaupan alalla toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat Pohjois-Karjalassa lähellä koko maan yritysjakautumaa.

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

¹ Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

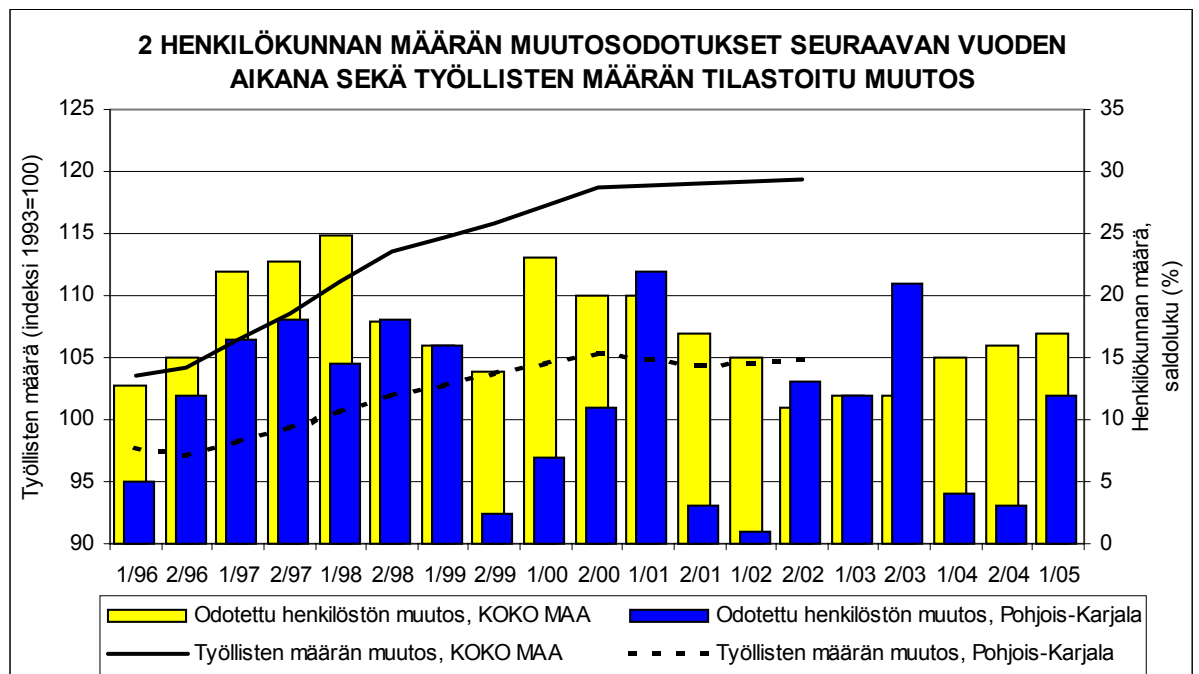
Pohjois-Karjalassa olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2002 noin 29400 henkilöä². Työttömyysaste oli Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2004) mukaan koko maassa 7,9 % ja Pohjois-Karjalassa 12,6 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	22	73	5	17
Pohjois-Karjala	19	74	7	12

Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella heikompi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pohjois-Karjalassa paremmat kuin syksyllä 2004 (saldoluku +3%). Valtakunnallisesti henkilökunnan määrän muutos on pysynyt syksystä 2004 lähes samalla tasolla (syksyllä 2004 saldoluku 16 %).

Seuraavassa kuviossa on verrattu Pohjois-Karjalan työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Pohjois-Karjalan pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2002.

² Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldoluviut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldoluviut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

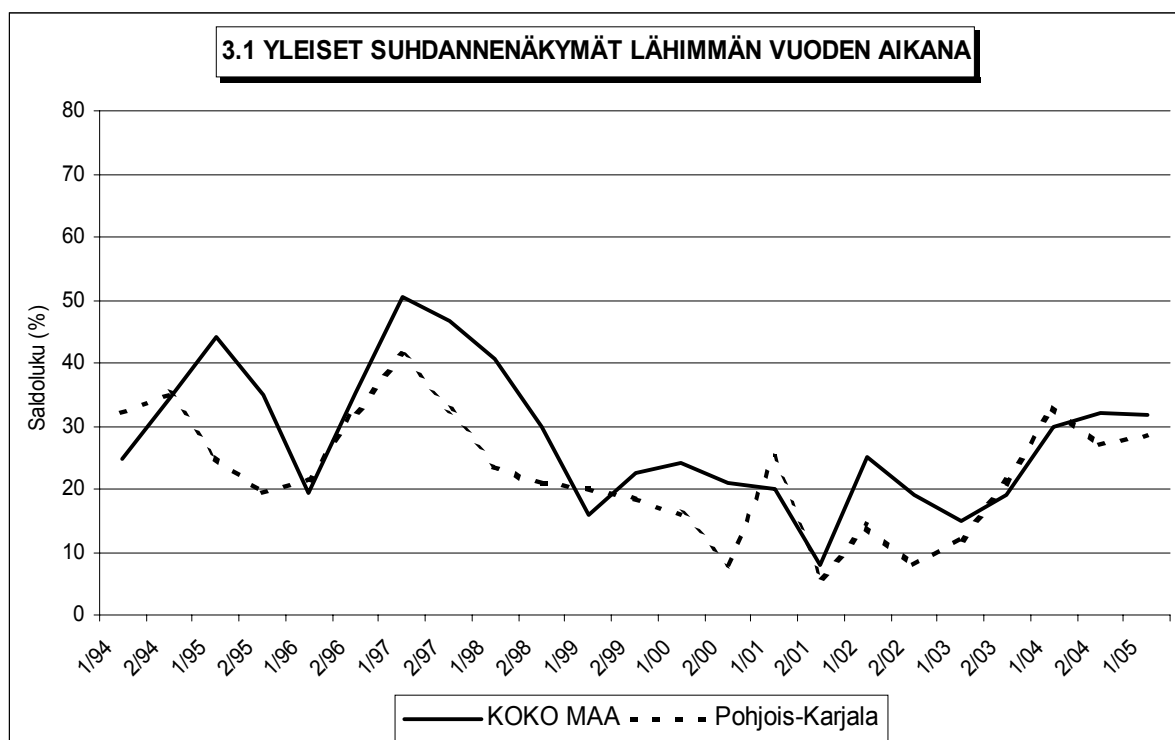
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	40	52	8	32
Pohjois-Karjala	42	45	13	29

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana niin Pohjois-Karjalassa kuin koko maassa. Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä noin kaksi viidestä (42%) ennakoii suhdannenäkymien paranevan ja noin joka kahdeksas (13%) arvioi suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat hieman heikompaa tasoa kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Viime syksyn tilanteeseen verrattuna ovat Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät hieman parantuneet. Koko maassa pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat samalla tasolla kuin syksyllä 2004.

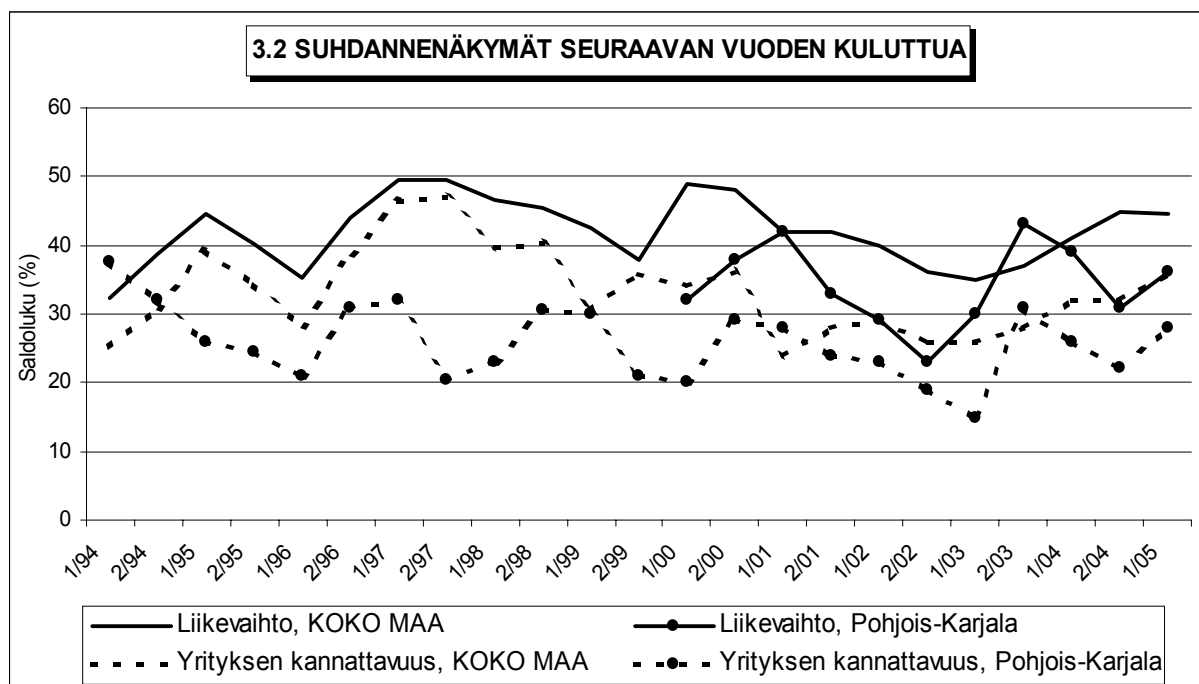
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehityspanostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vakavaraisuus
KOKO MAA								
Suurempi	54	22	24	10	11	40	43	41
Yhtä suuri	38	67	73	89	88	53	48	55
Pienempi	9	11	3	1	1	7	8	3
Saldoluku (%)	45	11	21	9	10	33	35	38
Pohjois-Karjala								
Suurempi	48	25	25	8	11	43	41	35
Yhtä suuri	40	62	75	91	89	53	45	63
Pienempi	12	13	0	1	0	4	13	2
Saldoluku (%)	36	12	25	7	11	39	28	33

Koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Tuotekehityspanostusten suhteen ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Sen sijaan liikevaihdon, yrityksen kannattavuuden sekä vakavaraisuuden osalta ovat alueen suhdannenäkymät heikommät kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Tuotantokustannusten kasvua ennakoitiin saldoluvun mukaan suurempi osuus Pohjois-Karjalan kuin koko maan pk-yrityksistä.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat Pohjois-Karjalassa jonkin verran parantuneet syksyn 2004 tilanteesta. Myös yrityksen kannattavuuden osalta ovat Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät paremmat kuin syksyllä 2004.

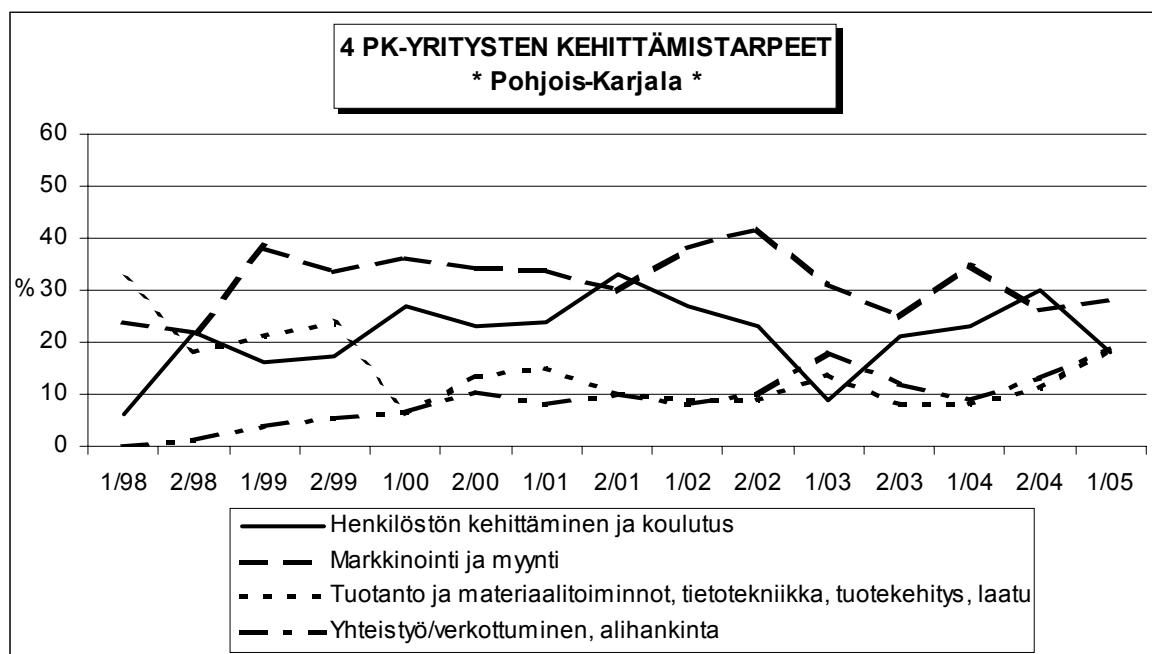
⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrissa.

4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
Johtaminen	5	6
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	17	18
Markkinointi ja myynti	36	28
Vienti ja kansainvälistyminen	2	2
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	5	1
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	12	19
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	11	19
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	1
Muu	1	0
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	8	7

Pohjois-Karjalan pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna tuotanto ja materiaalitoimintoihin, tietotekniikkaan, tuotekehitykseen ja laatuun sekä yhteistyöhön/verkottumiseen ja alihankintaan liittyvä kehittämistarpeet ovat lisääntyneet jonkin verran Pohjois-Karjalan pk-yritysten keskuudessa. Samaan aikaan henkilöstön kehittämisen ja kouluttamisen kehittämistarpeet ovat vähentyneet.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

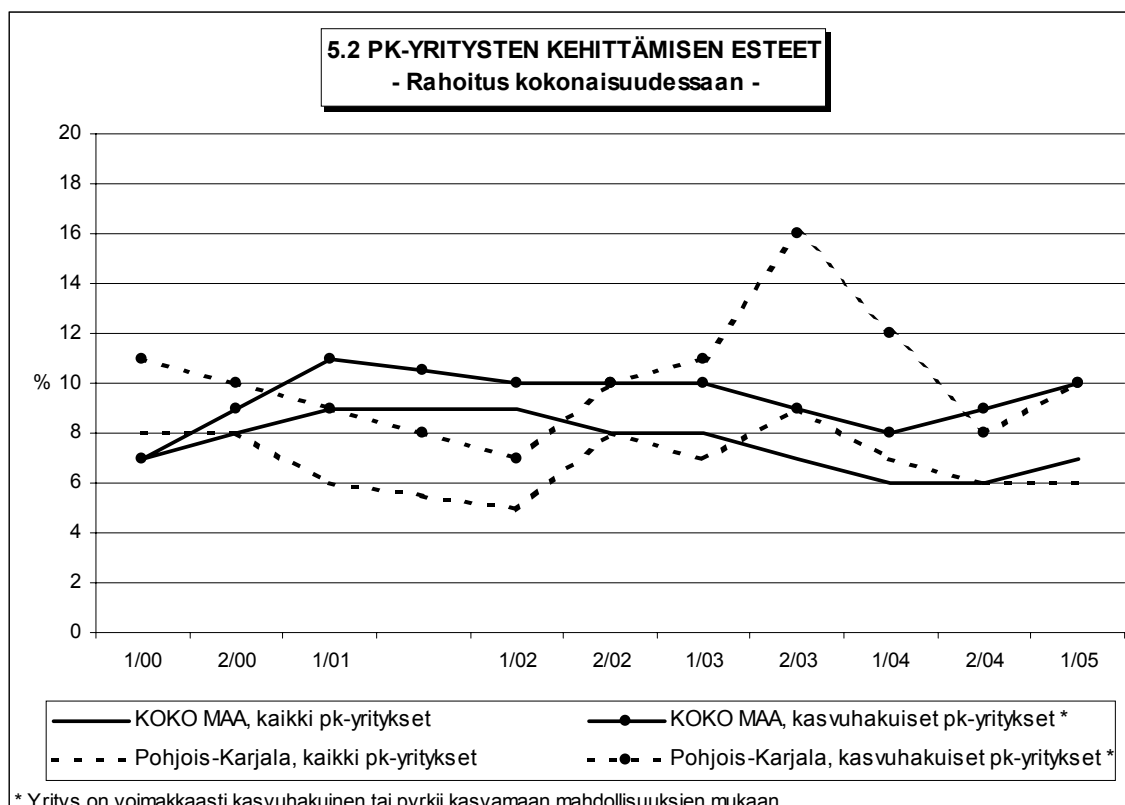
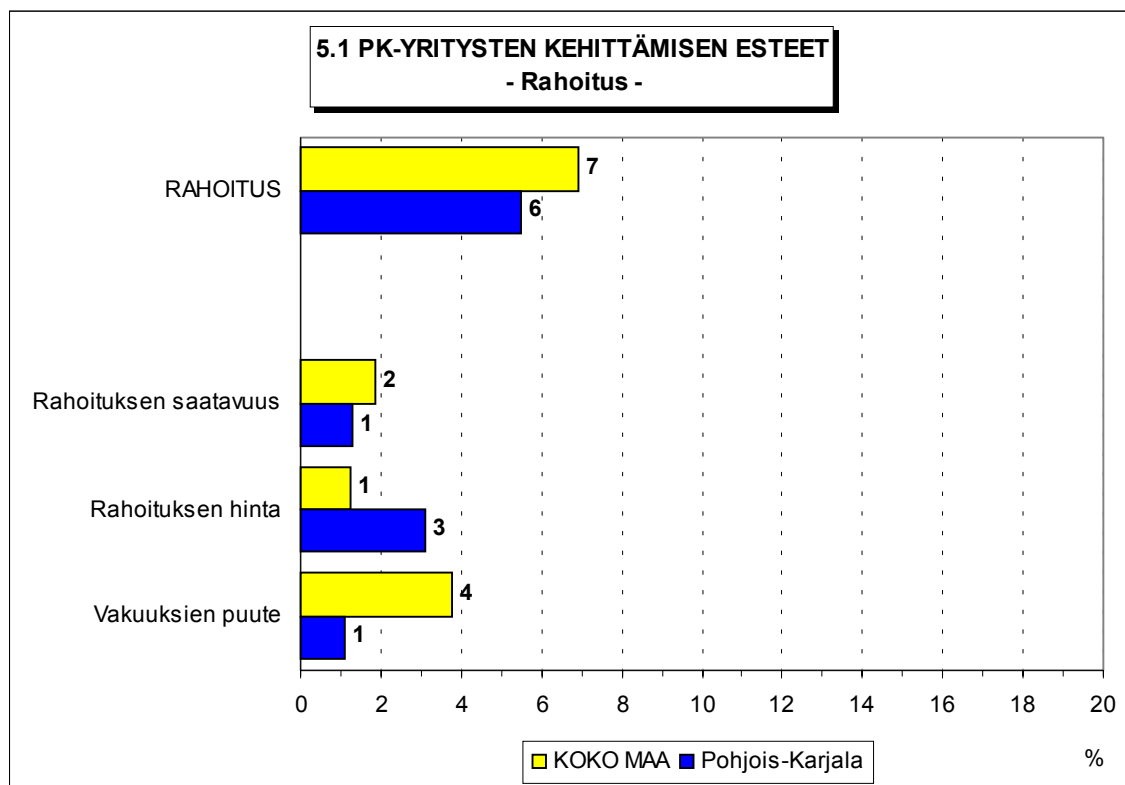
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	2
byrokratia	3	2
työlainsäädäntö	1	0
työehtosopimukset	0	0
muu sääntely	2	0
KUSTANNUSTASO	10	10
verotus	2	0
palkkataso	2	3
työn sivukulut	4	5
muut tuotantokustannukset	2	1
KILPAILUTILANNE	27	29
kireä kilpailutilanne	19	22
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	1
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	0
markkinoita vääristävät tuet	1	0
harmaa talous, konkurssit jne.	2	1
kysynnän riittämättömyys	2	4
RAHOITUS	7	6
rahoituksen saatavuus	2	1
rahoituksen hinta	1	3
vakuuksien puute	4	1
RESURSSITEKIJÄT	16	14
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	8	6
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	1	0
toimitilat	2	5
koneet ja laitteet	0	1
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	5	3
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	16	17
MUUT TEKIJÄT	7	6
EI OSAA SANOA	10	16

Pohjois-Karjalassa pk-yritysten kehittämisen suurimpana esteenä on kireä kilpailutilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat yleinen suhdanne- /maailmantilanne, työn sivukulut, ammattitaitoisen työvoiman saatavuus sekä toimitilat.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 6 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 1 prosentilla, rahoituksen hinta 3 prosentilla ja vakuuksien puute 1 prosentilla pk-yrityksistä. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen yhtä suureksi kehittämisen esteeksi kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Pohjois-Karjalassa toimivat kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta hieman suurempana kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

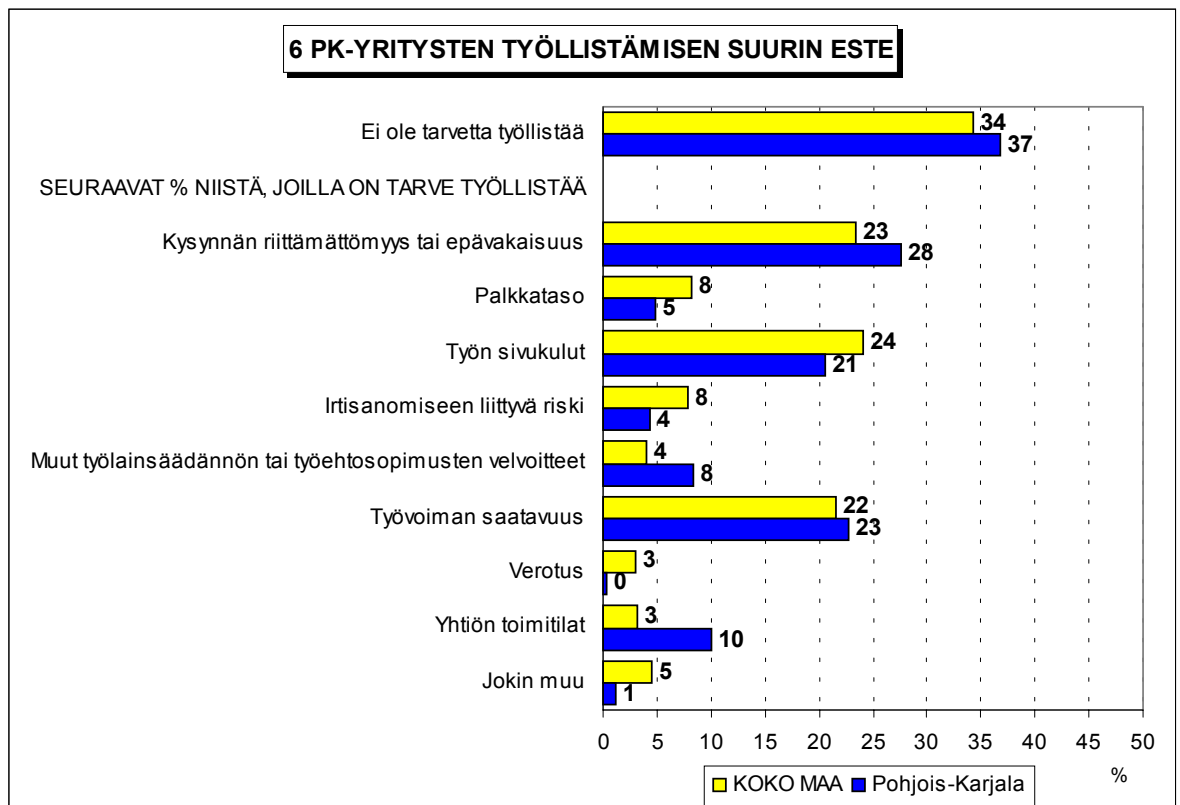
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Pohjois-Karjala %
Ei ole tarvetta työllistää	34	37
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	23	28
Palkkataso	8	5
Työn sivukulut	24	21
Irtisanomiseen liittyvä riski	8	4
Muut työlainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet kuin	4	8
Työvoiman saatavuus	22	23
Verotus	3	0
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	10
Jokin muu	5	1

Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus, työn sivukulut ja työvoiman saatavuus ovat työllistämisen suurimmat esteet Pohjois-Karjalassa. Koko maan pk-yritykset kokevat työllistämisen suurimmiksi esteiksi niin ikään työn sivukulut, kysynnän riittämättömyyden tai epävakaisuuden sekä työvoiman saatavuuden. Yli kolmanneksella Pohjois-Karjalan (37%) pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

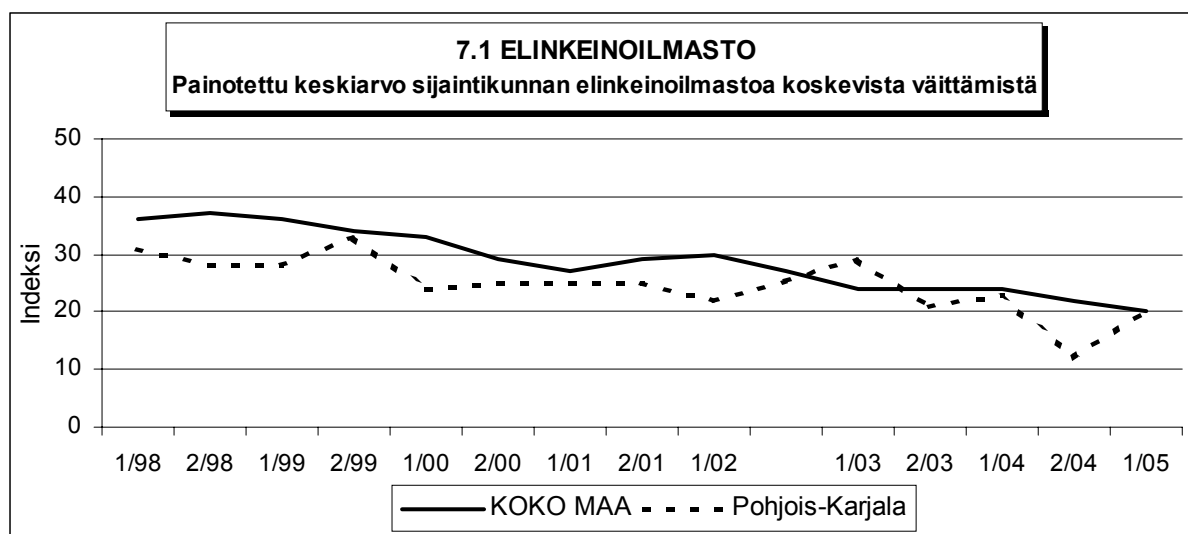

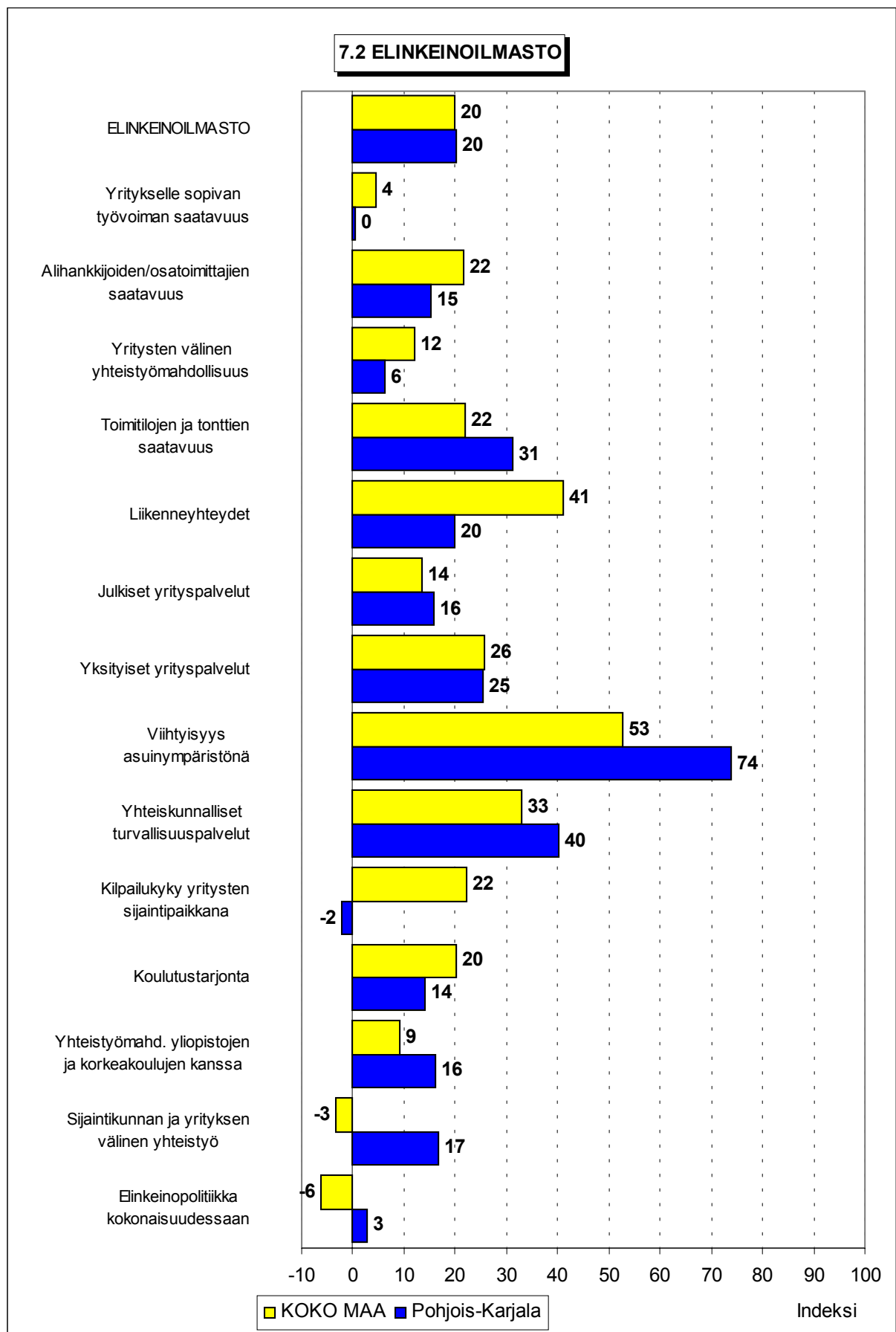
7 Elinkeinoilmasto

Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	0
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	22	15
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	12	6
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	22	31
Liikenneyhteydet	41	20
Julkiset yrityspalvelut	14	16
Yksityiset yrityspalvelut	26	25
Viihtyisyys asuinympäristönä	53	74
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	33	40
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	22	-2
Koulutustarjonta	20	14
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	9	16
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	-3	17
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-6	3
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	20	20

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Pohjois-Karjalassa yhtä tyytyväisiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä alueen pk-yritykset ovat viihtyisyyteen asuinympäristönä. Suhteellisesti tyytymättömiä alueella toimivat pk-yritykset ovat puolestaan kunnan kilpailukykyyn yritysten sijaintipaikkana. Muuta maata tyytyväisempiä Pohjois-Karjalassa ollaan erityisesti asuinympäristön viihtyisyyden sekä sijaintikunnan ja yrityksen välisen yhteistyön suhteen. Muuta maata tyytymättömiä alueen pk-yritykset ovat muun muassa sijaintikunnan kilpailukykyyn yritysten sijaintipaikkana sekä liikenneyhteyksiin. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Pohjois-Karjalassa parantunut syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna.

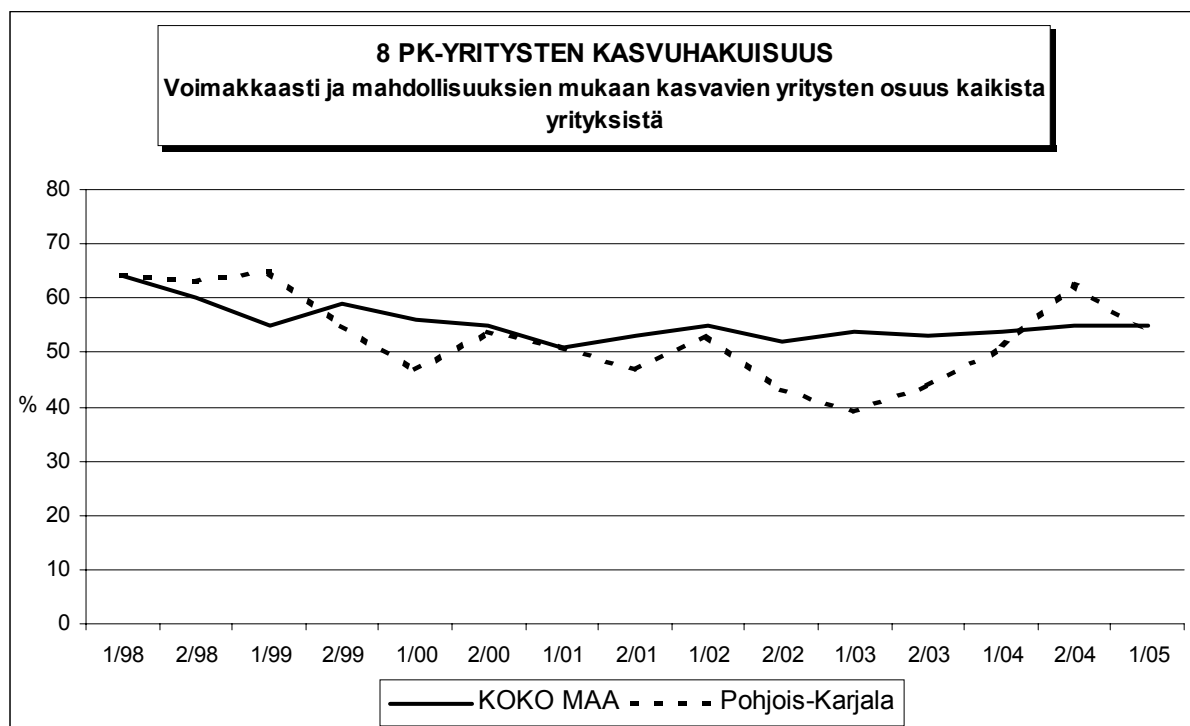
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	8	7
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	47	46
Pyrimme säilyttämään asemamme	28	28
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	15	17
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	1

Pohjois-Karjalassa on lähes saman verran voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumista seuraavan vuoden aikana ennakoii prosentti koko maan ja niin ikään prosentti Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät myynnin ja markkinoinnin lisäämistä kotimaassa sekä yhteistyön lisäämistä tai verkostoitumista muiden yritysten kanssa.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Pohjois-Karjalassa yhteensä 53 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on 55 prosenttia. Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Pohjois-Karjalassa vähentynyt syksystä 2004 ja on nyt jokseenkin samalla tasolla kuin keväällä 2004.

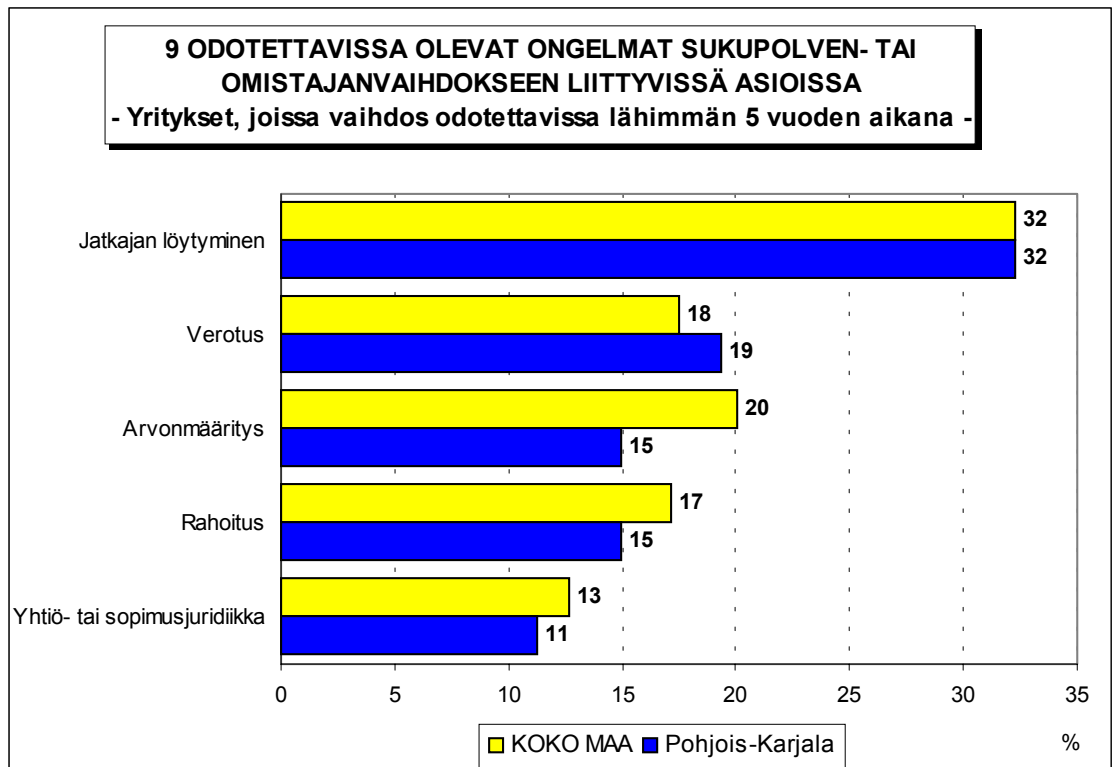
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	88
Kyllä	14	12
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	73	70
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	7	2
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	11	15
Ei osaa sanoa	9	14

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka kahdeksannessa Pohjois-Karjalassa toimivassa pk-yrityksessä. Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut joka seitsemännessä pk-yrityksessä viimeisen viiden vuoden aikana.

Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana noin joka kuudennessa pk-yrityksessä. Pohjois-Karjalassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa niin ikään noin joka kuudennessa pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eniten ongelmia jatkajan löytymisessä sekä verotuksessa.

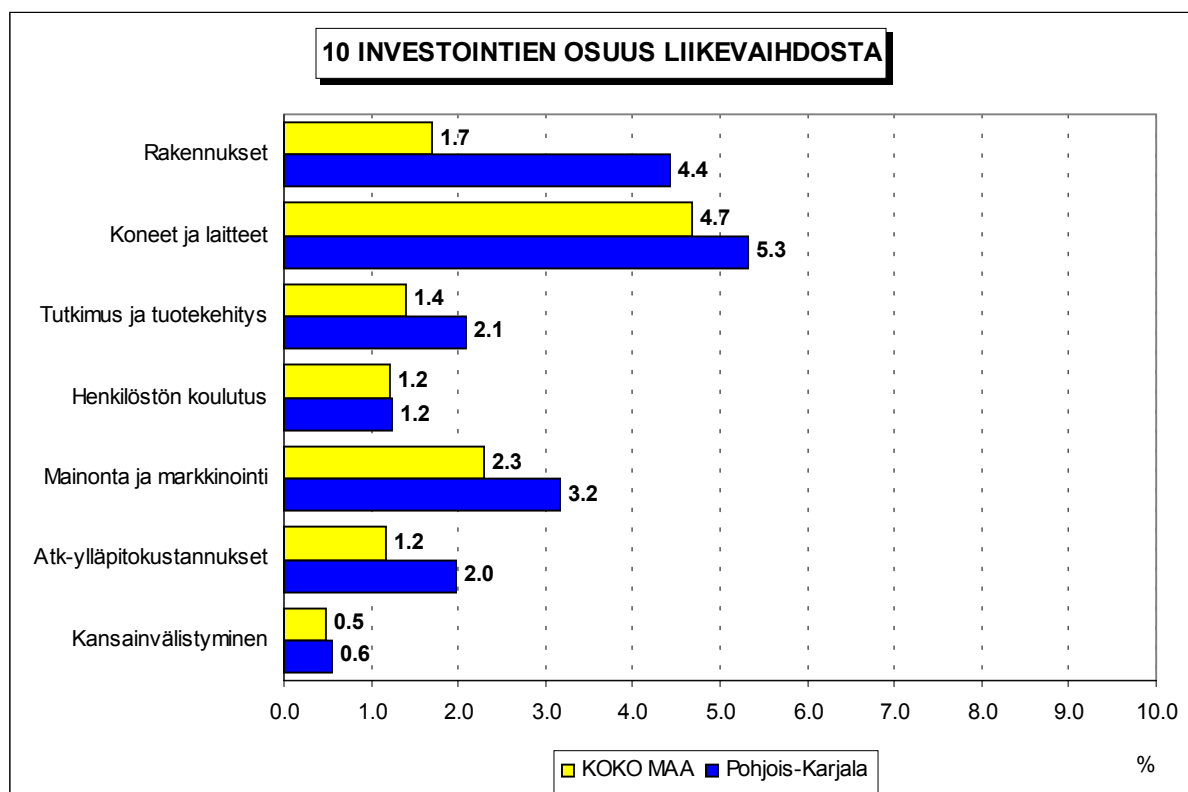

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
Rakennukset	1.7	4.4
Koneet ja laitteet	4.7	5.3
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	2.1
Henkilöstön koulutus	1.2	1.2
Mainonta ja markkinointi	2.3	3.2
Atk-ylläpitokustannukset	1.2	2.0
Kansainvälistyminen	0.5	0.6
YHTEENSÄ	13.0	18.8

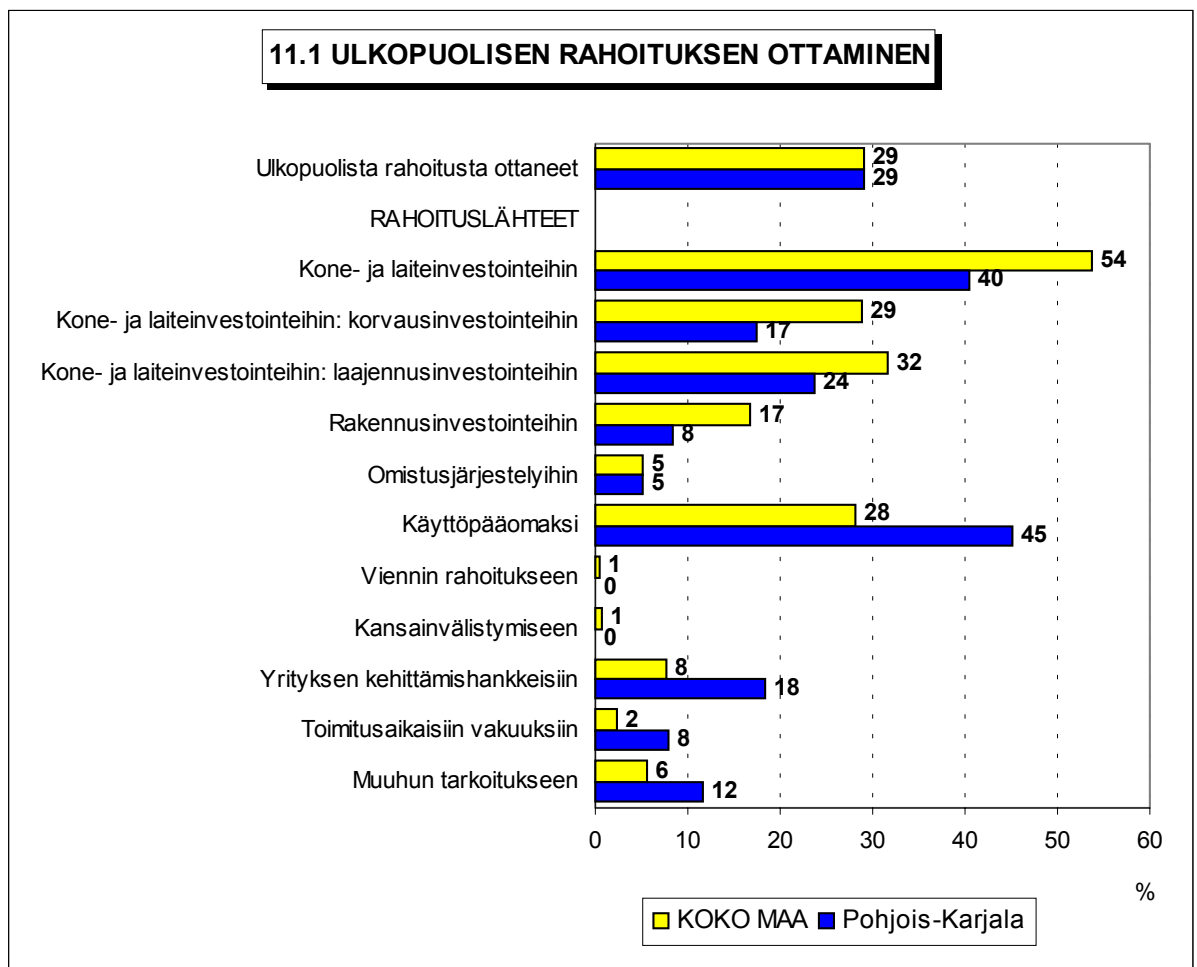
Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13 prosenttia ja Pohjois-Karjalan pk-yritykset 18,8 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Pohjois-Karjalan pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin, rakennuksiin sekä mainontaan ja markkinointiin. Erityisesti rakennuksiin aiotaan alueella investoida enemmän kuin koko maassa keskimäärin.

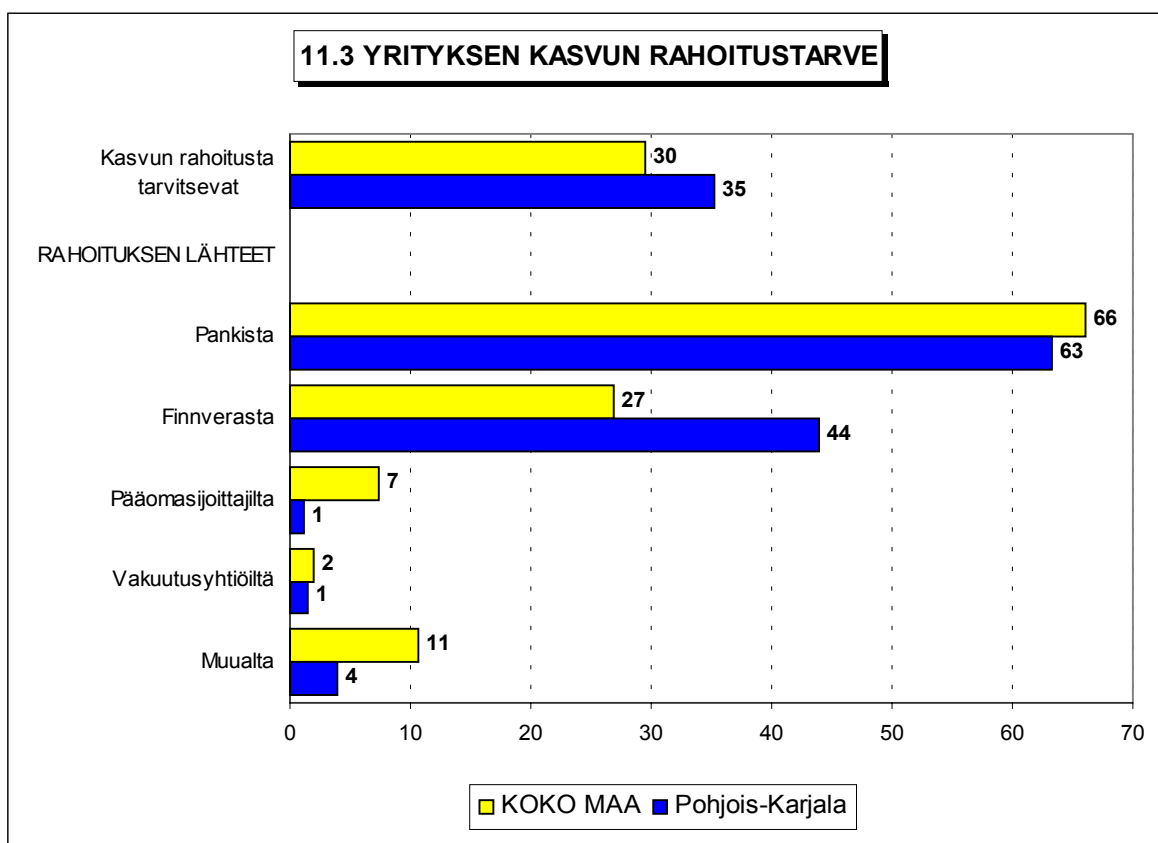
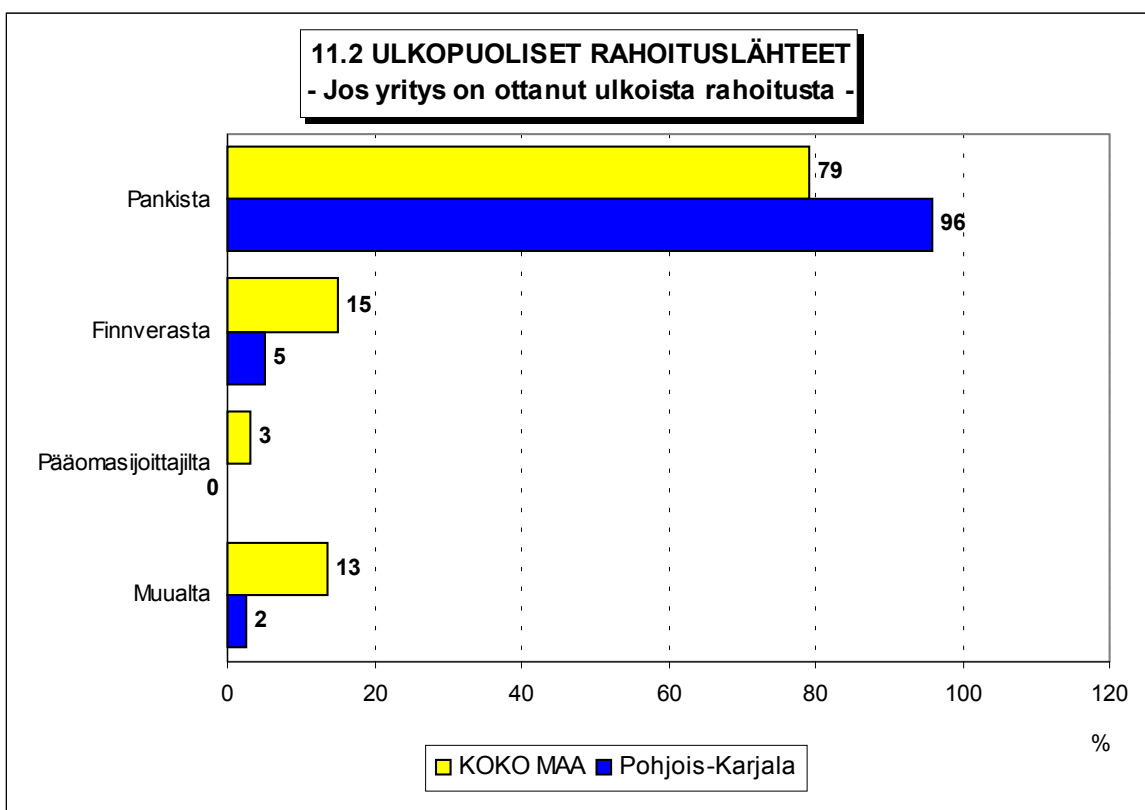

11 Pk-yritysten rahoitus

Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä 29 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen vuoden aikana. Koko maan pk-yritysten keskuudessa ulkopuolista rahoitusta on hankkinut niin ikään 29 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset ovat hankkineet rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin sekä käyttöpääomaksi. Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä 96 prosenttia on hankkinut ulkopuolisen rahoituksen pankista ja 5 prosenttia Finnverasta.

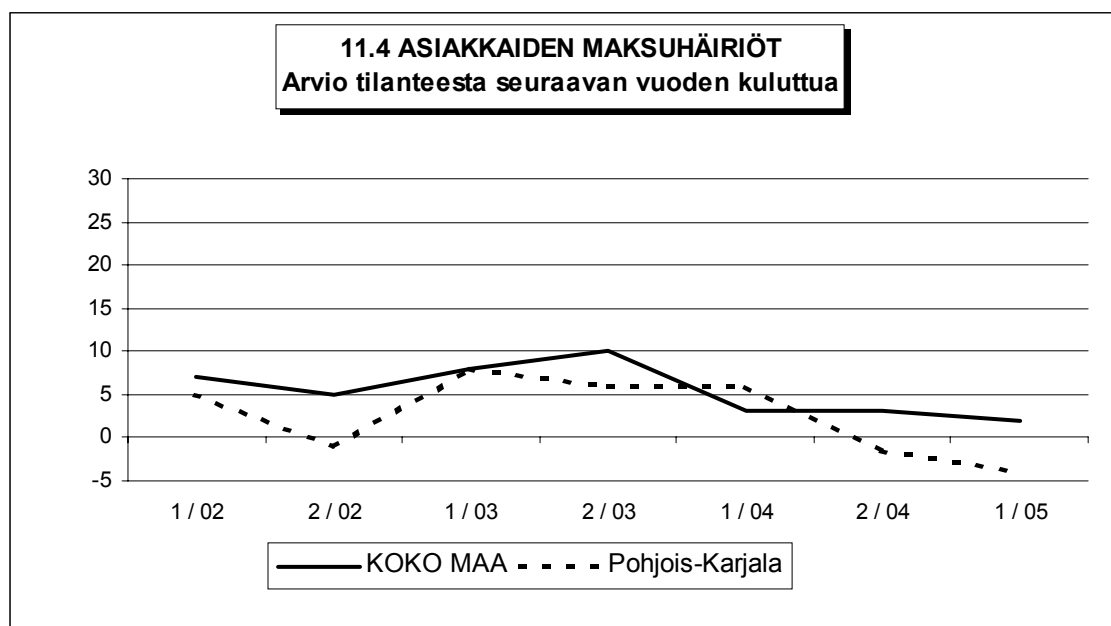
Alueella toimivista pk-yrityksistä 35 prosenttia tarvitsee ulkopuolista rahoitusta yrityksen kasvua varten. Koko maassa vastaava luku on 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta Pohjois-Karjalan pk-yritykset aikovat hankkia yleisimmin pankista (63%) ja Finnverasta (44%). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa joka viides yritys Pohjois-Karjalassa ja niin ikään joka viides yritys koko maassa.

Taulukko 11: Hankaluudet ulkopuolisen rahoituksen järjestämisessä

%-osuudet yrityksistä, joiden kasvu tarvitsee ulkopuolista rahoitusta	KOKO MAA %	Pohjois-Karjala %
TULEEKO RAHOITUKSEN JÄRJESTÄMISESSÄ HANKALUUKSIA TAI VAIKEUKSIA		
Ei	74	79
Kyllä	20	19
Ei osaa sanoa	6	3

12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta

Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä 46 prosenttia toimii osana yritysverkostoa tai muuta tiivistä yhteenliittymää tai ketjua. Lisäksi alueen pk-yrityksistä 20 prosenttia toimii osatoimittajana jossain suuremmissa toimituksissa tai projektissa.

